

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 43

27. listopada 2011.

cijena 100 Ft

Obnovljenu potonjsku katoličku crkvu posvetio je pečuški biskup György Udvardy

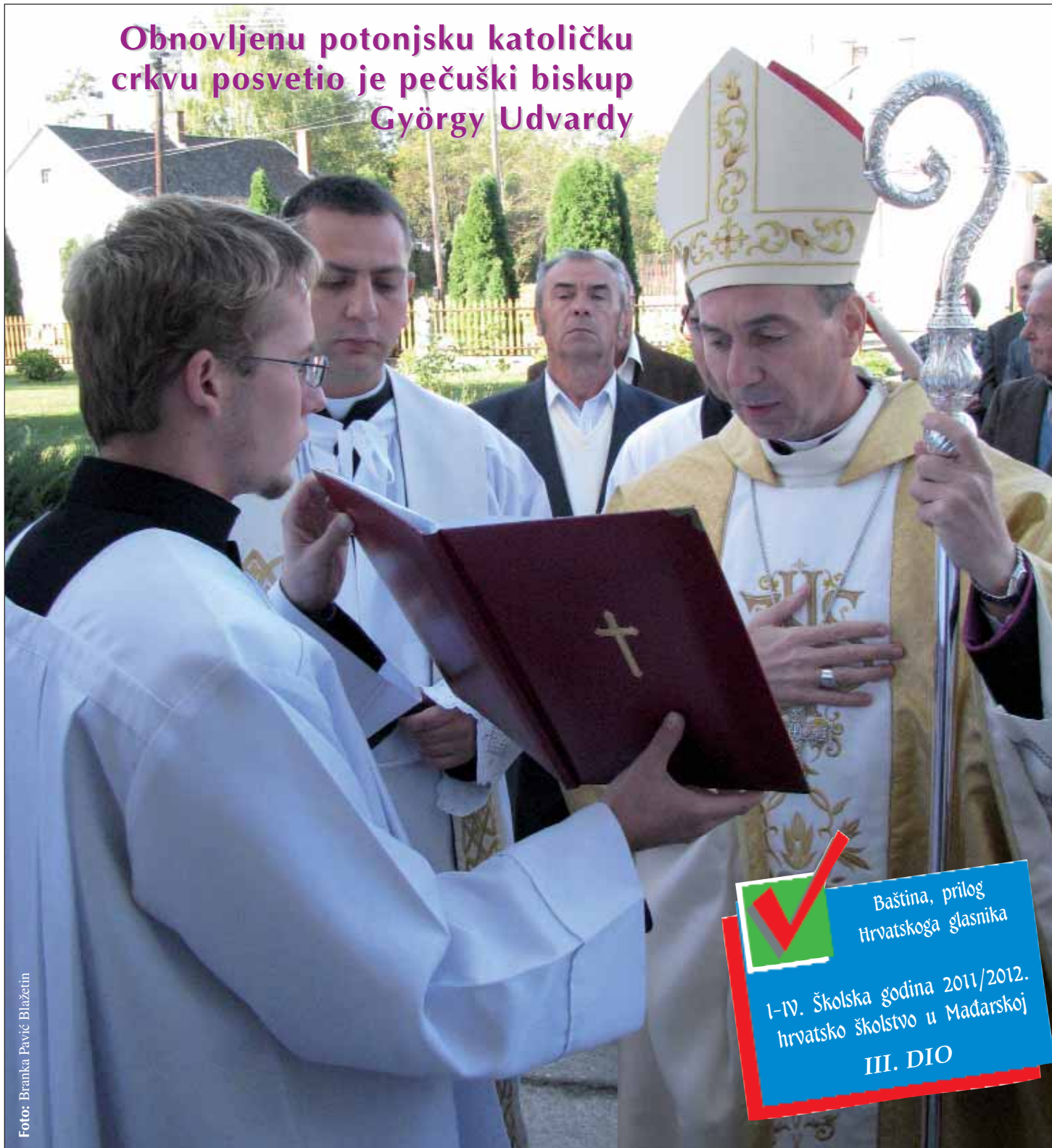

Foto: Branka Pavić Blažević

 Baština, prilog Hrvatskoga glasnika
1-IV. Školska godina 2011/2012.
hrvatsko školstvo u Mađarskoj
III. DIO

Komentar

Kampanja „Sokszínű Magyarország“ prez Gradišćanskih Hrvatov?

Ne vidi mi se kampanja o popisu stanovništva 2011. Ne vidi mi se i zato ne, jer web-stranicu „Sokszínű Magyarország“ su nje stvoritelji tako zasanjali i napravili da u cjelini su izostavili nas, Gradišćanske Hrvate. Samo treba uguglati naslov kampanje i proći nutra u rubriku Horvátok (Hrvati). Pak nam onda začme nabrajati „Hrvati u Ugarskoj u većem broju živu u okolici Pečuha, Mohača, uz Dravu, okolo Kaniže i Budimpešti.“ I točka. A kade su Hrvati zapadne Ugarske? Ali je naš broj po mišljenju urednikov ove stranice tako neznan da mi nismo vridni ni spominka? Onda za obavješćenje moram napisati da po popisu stanovništva u 2001. ljetu u gradišćanskoj regiji, koj pripadaju još i dvi županije, u Željeznoj županiji 2321 stanovnik, a u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji 1954 peršone su se izjasnile kot Hrvati. Od te cifre, po gori spomenutoj statistiki, u Baranji samo je 333 Hrvatov već, u Bačkoj je manje s 2580 Hrvatov nek kod nas, a u Zali od Gradišća 1541 Hrvata živi manje. Od česa je onda govor? Ako moremo vjerovati ovim službenim brojkam, onda od toga da su Gradišćanski Hrvati, uopće med Hrvati u cijeloj Ugarskoj, druga najveća i najjača hrvatska grana i ne more se ni s čim izgovoriti, kako se je moglo zgodati da uprav mi, Hrvati na zapadu, nismo uspjeti dospiti u tu dragu kampanju civilnih organizacij i Saveza državnih manjinskih samoupravov. Dalje listajući rubrike ovoga portala, kako sam to i očekivala, nij nijedne slike iz Gradišća, ali med ustanovami na prvom mjestu je zato spomenuta Zbirka crikvene umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj, u Prisiki. Kad bi nekoga zaistinu bilo interesiralo, vjerojatno bi mogao pogledati u dobi ove čudne tehnike, no kade se nahadja ta Prisika, i ako je jur tamo smješćen jedan ovakov muzej, onda bi to morao imati kakove veze i s Hrvati, ne? Internetska stranica nadalje navede i izvore informacijov, u ki zviranjki štitelj (ne površinski), more se detaljno informirati i o Gradišćanski Hrvati. Ne željim misliti da je nas negdo s namjerom izostavio iz nabranj i nadalje ne želim misliti da smo tako neznan, beznačajna grupacija da od nas, od Bizonje do Petrovoga Sela, se more tako lipo, jednostavno pozabiti. Iako smo vrimenski zapravo na kraju u popisu stanovništva, ja, i s manom skupa svi oni ki su me upozorili na ovu iritirajuću falingu, mislim da s uzrokom ćutimo u sebi zbantovanost ter očekivali bi službenu reagaciju političkoga i civilnoga zastupništva Gradišćanskih Hrvatov, samo za to jer tribaju znati svi, ne samo unutar našega kruga, nego i u većinskom narodu i „pametni i takozvani stručnjaki“ u manjinski pitanji, da nas ima, da još postojimo i ne damo se njim po volji nek onako se obrisati, izrizati iz hrvatskoga tijela. Iako za to i u prošlosti je bilo bezbroj pokušajev!

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Globalni prosvjed protiv grabežljivog kapitalizma pod nazivom 15. october okupio je nezadovoljne građane, nezaposlene, studente, predstavnike sindikata, civilnih udruga kako bi podigli svoj glas protiv neoliberalnog kapitalizma i svjetskog poretka u kojemu se zbog pohlepe korporacija produbljuje jaz između bogatih i siromašnih kao i sprege politike i kapitala. Okupljeni skandiraju direktna demokracija. I direktna demokracija u sebi nosi niz opasnosti, poglavito u društvima koja joj nisu dorasla i u kojima je čovjek čovjeku vuk.

Teško je živjeti i ostvarivati zamišljena prava, stoga ljudi izlaze na ulice i trgove te traže promjene, pri tome manje skupine nasilnika pale automobile i razbijaju izloge banaka koje su po mnogima krive za sve. Kako i ne bi kada se većina građana nalazi u svojevrsnome dužničkom ropstvu u koje je upala u želji za boljim životom i življenja života iznad svojih mogućnosti.

Prosvjednici danas na pragu trećega tisućljeća koriste se tehničkim dostignućima, istomišljenike mobiliziraju putem internetskih stranica. Aktivisti organizirani putem interneta i društvenih mreža Facebook i Twitter izlaze na ulice kako bi zajedno osudili političare i bankare, koje smatraju odgovornim za sveopću gospodarsku krizu.

I tako od Novog Zelanda, Australije i istoka Azije do Europe i Amerike.

Ističe se kako velike sile rade za dobrobit nekolicine, ignorirajući želje velike većine te da ta nedopustiva situacija mora prestati. Mladi ljudi imaju pravo na ljutnju, ljute se na svijet financija, nasilja financijskog kapitalizma, diktature novca. Oni ne vide perspektivu. Današnji tridesetogodišnjaci, dvadesetogodišnjaci izgubljeni su u svijetu poljuljanih vrijednosti i ne vjeruju u prihvaćene obrasce ponašanja političkih elita. U svijetu kada mislimo kako je niz informacija koje dobivamo prozor u zbivanja i procese zaboravljamo misliti, te dopuštamo da našu slabost i žurbu instrumentaliziraju.

Mladi ljudi imaju pravo na ljutnju, ljute se na svijet financija, nasilja financijskog kapitalizma, diktature novca. Oni ne vide perspektivu.

Sve je upitniji i podložniji sumnji trenutak odluke, i njezina ispravnost. Upravo u tome je odgovornost svakog pojedinca u stvaranju boljeg i humanijeg svijeta, kojem čovjek od trenutka kada se uspravio teži, ali nikako da nađe put k njemu. Jer Homo homini lupus est. – Čovjek je čovjeku vuk.

Branka Pavić Blažetin

Fotonatječaj „Hrvatska u slikama“

Hrvatska samouprava budimpeštanskoga V. okruga, pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, raspisuje fotonatječaj na temu „Hrvatska u slikama“. Natjecati se može svatko bez obzira na dob, zanimanje i prebivalište. Očekuju se digitalne ili digitalizirane fotografije nastale u posljednjih pet godina u Hrvatskoj (spomenici, portreti, pejzaži, slike o prirodi, životinjama, gradovima itd.). Jedan natjecatelj može poslati najviše deset fotografija, u JPG formatu, maksimalno 2–3 Mb veličine. Naziv fajla svih fotografija jest zajedno pisano ime i prezime natjecatelja, potom kratak naslov slike (jedna ili dvije riječi). Natjecatelji ne moraju platiti prijavninu, a najbolje fotografije bit će nagrađene i izložene. Rok dostavljanja fotografija: 28. veljače 2012. Prijavnice i fotografije šalju se elektronskim putem na adresu: horvatorszag2011@gmail.com. Podrobnije informacije i prijavnica dostupni su na www.mmikl.hu ili www.erikanet.hu. Fotonatječaj poduprli su: Samouprava V. okruga, Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat za primijenjenu umjetnost, Hrvatska turistička zajednica, Mađarski državni savez skupina umjetničkih stvaratelja fotografija.

Aktualno

Predsjedništvo DGHU-a na zasjedanju

Predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Čaba Horvath je 4. oktobra, u utorak skupazvao člane predsjedništva Društva u Sambotel. Pozivu su se odazvali skoro svi člani, jedna osoba je s razlogom falila. Na četvrtoj sjednici ovoga ljeta predsjednik je izvjestio nazočne o događaji od zadnje sjednice (konferencija civilnih društava u Beču, otvaranje bizonjske obnovljene čuvarnice itd.). U svezi s pripremom na Kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj je rečeno, kako se čeka na novi zakon civilnih društava i da će se nek potom sazvati vrhovni skup svih Hrvatov. Pitanja su postavljena u pogledu broja delegiranih, pokidob na tlu Gradišća imamo osamnaest registriranih civilnih društava. Kako je rekao Čaba Horvath, za tim novim zakonom bi bilo morebit poželjno znova sazvati i skupščinu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i ako bude potrebno i staviti na izbore novo peljačstvo. Pod trećom točkom je skup jednoglasno prihvatio prijedlog imena onoga društva ko će biti predloženo za državnu nagradu Saveza Hrvata u Mađarskoj. Pod raznim je došlo i do izglasanja povjerenja bivšoj predsjednici Društva, Mariji Pilšić, da smi i nadalje postupati u ime Društva, kod Leader-projektova u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji.

-Tiho-

BUDIMPEŠTA – Sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 19. studenoga 2011. godine, s početkom u 10 sati u Sambotelu (Szombathely, Ady tér 6). Njezin predsjednik Mišo Hepp i ovim putem moli da svoje primjedbe i prijedloge (i prijedloge tijela ili ustanova na čijem ste čelu) u pisanom obliku pošaljete na adresu sjedišta Hrvatske državne samouprave najkasnije do 2. studenoga 2011. godine. Za sjednicu je predložen ovaj dnevni red: 1. Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2. Prijedlog HDS-ova Plana rada za 2012. godinu; 3. Financijsko izvješće HDS-a i ustanova za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 4. Prijedlog koncepcije Proračuna za 2012. godinu.

SIGET – U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske samouprave grada Sigeta i sigetske Gimnazije „Miklós Zrínyi“, u sklopu prigodne svečanosti 16. studenog na pročelju školske zgrade postaviti će se spomen-ploča pjesniku Josipu Gujašu Đuretinu koji je od 1951. do 1955. pohađao ovu ustanovu. Svečanost počinje u 11 sati. Na dvojezičnoj spomen-ploči na hrvatskom će stajati ovo: Gimnaziju „Nikola Zrinski“ od 1951. do 1955. pohađao je hrvatski pjesnik Josip Gujaš Đuretin. Ploču postavljaju Hrvati u Mađarskoj.

Ponovno suradnja obrazovnih ustanova preko Drave

Okružna ustanova javnog obrazovanja Podravske regije i suhopoljska osnovna škola 29. rujna započele su suradnju u Projektu „Zajednički program škole u prirodi“ IPA programa za prekograničnu suradnju. Vrijednost projekta iznosi 183.282,31 eura.

Svečano otvaranje u Suhopolju

Svečano otvaranje Projekta upriličeno je u suhopoljskoj osnovnoj školi, gdje su bili i predstavnici Podravske mikroregije György Rhüll, ravnatelj Okružne ustanove javnog obrazovanja Podravske regije (DKKI), Tamás Reiz, dopredsjednik Barčanske mikroregijske udruge, József Breszkovics i Anica Popović, Jozo Solga, voditelj ureda Hrvatske državne samouprave i predsjednik Hrvatske samouprave Šomodske županije. U ime domaćina nazočne su pozdravili Anto Škraba, ravnatelj suhopoljske osnovne škole, i Marijan Brlek, predsjednik Vijeća Općine Suhopolje. Nakon službene konferencije druženje se nastavilo u suhopoljskom parku na terasi restorana gdje su učenici obiju ustanova pokazali svoju umješnost u prigodnom programu koji je ujedno bio i posvećen Europskom danu jezika. Uz program koji je bio predstavljen na raznim jezicima, posjetitelji su mogli uživati i u kulinarskoj tradiciji europskih zemalja, od pite s bundevom do švarcvaldske torte. Na mađarkome štandu bile su izložene kobasice, sir, túró rudi, kolači, gibanica i langoši. Langoše su pekli na licu mjesta predstavnici tomašinske Hrvatske samouprave. U kulturnom programu sudjelovali su učenici višontanske osnovne škole s mađarskim narodnim plesovima, a jedan daranski učenik svirao je violinu. Cilj je projekta povezati dvije obrazovne ustanove, omogućiti učenicima sudjelovanje u nastavnim tijekovima s obje strane granice, razmijeniti učenička, ali i nastavnička znanja i iskustva, međusobna komunikacija koja će ojačati kreativnost, ekološku svijest, nadležnost i spremnost na suradnju i hrvatskih i mađarskih učenika i učitelja.

Anica Popović kazala je za naš tjednik kako će u Projektu sudjelovati domalo 500 učenika iz Hrvatske i Mađarske, upoznati se s prirodnim bogatstvom Šomodske i Virovitičko-podravske županije. Program nudi priliku da učenici upoznaju floru i faunu narečenih područja, i da se nauče pravila ponašanja u prirodi. Još se ove godine organiziraju četiri rute u Mađarskoj, kada će učenici biti smješteni u Omladinskom središtu „Selymes durbincs“ (prugasti balavac) u Tomašinu (Drávatamási). Prva je ruta organizirana 3. listopada sa sudjelovanjem po 15 učenika iz Suhopolja i Višonte, u pratnji njihovih nastavnika. Stručne programe pripremaju suradnici Nacionalnog parka Dunav-Drava, među inima: obilazak poučnih staza, vožnju konjskom zapregom, jahanje, biciklističku rutu u Lukovišće, posjet Zavičajnoj kući, upoznavanje digitalnih karata i GPS-a, obrtničke radionice. Projekt će se nastaviti u proljeće s još deset ruta u dvjema državama, kada će djeca upoznati Park prirode Papuk, Višnjicu, ekosalaš Mavrović.

Obilježavajući 55. obljetnicu Mađarske revolucije

Prošle smo nedjelje obilježili 55. obljetnicu otpočinjanja Mađarske revolucije iz 1956. godine kada su se studenti okupili na mirnim prosvjedima koji su tijekom dana prerasli u opće narodno negodovanje i pobunu protiv Rákosieva poretka i njegove sovjetske politike čime je suverenitet države bio podređen. Kako su na studentsko izaslanstvo koje je željelo pročitati svoju protuvladinu peticiju članovi državne sigurnosti (AVH) pucali iz zgrade radija, došlo je do opće pobune koja je dovela do samoorganiziranja naroda i napada na sovjetske i Rákosieve specijalce. Vrlo brzo došlo je do pada vlade i uspostave nove, na čelu s Imreom Nagyem, koji je raspustio jedinice AVH-a te objavio namjeru da zemlju isključi iz Varšavskog pakta. Zbog međunarodnih okolnosti i napetih odnosa na Bliskom istoku, zbog sveske krize, Zapad nije mogao, osim moralno, pomoći mađarske ustanike. Kako znamo, 4. studenoga započela je sovjetska invazija na pojedine dijelove koje su držali ustanici te na prijestolnicu. Otpor ustanika trajao je sve do 10. studenoga kada je bio u krvi ugušen. Preko 2500 Mađara i 700 sovjetskih vojnika poginulo je u borbama, a dvjestotinjak tisuća naših sugrađana napustilo je zemlju i završilo kao izbjeglice na Zapadu.

Obilježavanje ove obljetnice proteklo je u sučeljavanju dviju suprotstavljenih političkih opcija preko javnih glasila. Ljevica i desnica optužila je jedna drugu za prisvajanje poruke koju je nosila revolucija. Dok je na jednoj strani desnica pozivala na historijsku pravdu, dotle je na drugoj, ljevica optuživala Vladu koja je, po njima, zlorabila obljetnicu kako bi omalovažavala ljevicu.

Sociologinja Mária Vásárhelyi u članku objavljenom u *Élet és Irodalom* pojasnila je da su mladi naraštaji oprostili Jánosu Kádáru njegovu izdaju te ulogu u krvavom gušenju revolucije i pogubljenju Imrea Nagya. U istraživanju koje je provedeno stječe se dojam da Imre Nagy za dvije trećine mladih ispitanika nije bio velika politička figura. Postoji mišljenje među mladima da Kádár nije bio kriv ni za šta što se tada dogodilo. Samo tri posto mladih ispitanika svrstava Imrea Nagya u velike mađarske državnike, jednako kao i Kádára ili predratnog političara i regenta Miklósa Horthya. Vásárhelyi je došla do zaključka da je ovakvo mišljenje mladih rezultat mišljenja koje su formirali njihovi roditelji i što su mladi samo preuzeli bez ikakve Kádárove objektivne kritike. Po njima, Kádár se prije veže za gospodarski uspon i društveno blagostanje koje je Mađarska doživjela u razdoblju nakon revolucije, a nikako ne po kaznenim mjerama i žrtvama što se zbivalo zajedno s procesom Nagyu i suradnicima.

Vásárhelyi ukazuje na još jedan čimbenik, a to je nedostatak poistovjećivanja s događajima iz 1956. iz razloga što se revolucija iz 1956. politički zlorablja u svakodnevnoj politici. Dok s jedne strane ljevica još uvijek ima problema u prihvaćanju revolucije 1956. i svih njenih posljedica za društvo, s druge strane desnica ne može iskonstruirati priču o Imreu Nagyu bez toga da se spominju reformirani komunisti. Vásárhelyi smatra da Fides pokušava povezati događaje iz listopada 2006. sa revolucijom kada su izbili veliki prosvjedi protiv Gyurcsányeve vlade, pa se prema njoj, stječe dojam da su elite na desnici željele proizvesti svoj vlastiti 23. listopad koji bi, ako ne izbrisao, onda umanjio uspomenu na 1956.

Vrlo slično ovomu mišljenju ima Péter Nagy koji je za *Népszabadság* napisao da je bilo dobro što je Fides odlučio otkazati svoju komemoraciju, jer je premijer Orbán bio na političkom sastanku na vrhu Unije u Bruxellesu. To je bio razlog zašto Fides nije mogao provesti svoj plan za sjećanje svih žrtava

sukoba iz 2006. kada je policija brutalno tukla prosvjednike i tako zasjeniti komemoraciju revolucije iz 1956.

István Stefka u *Magyar Hírlapu* zaključuje da je jedan od najvećih promašaja promjene poretka 1989-90. bio da smo propustili priliku za primjenu povijesne pravde. On smatra da izostanak kazne za one policajce i pripadnike tajne službe koji su slali ljude u zatvor ili u smrt nije stigla pravedna kazna. Da su oni bili procesuirani za torture i represiju, vjerojatno da se takvo nešto ne bi moglo desiti 2006. jer njihovo nekažnjavanje samo je osnažilo političko i policijsko vodstvo da masovno upotrebljavaju silu protiv mirnih prosvjeda građana.

Iz ovoga kratkog pregleda nekih stavova, vidimo da danas još uvijek postoje vrlo podijeljena mišljenja o ulozi i značenju revolucije iz 1956. Svako tumačenje toga povijesnog događaja, a bez prisustva umjerenih i konstruktivnih kritike neizbježno će nas dovesti u političku arenu na kojoj se danas oštro sukobljavaju stranke desnice i ljevice. Možda su rane još uvijek jako bolne da bi se o tome moglo raspravljati bez emocija, no ostaje činjenica da je velik dio stanovništva u

Kádárovo vrijeme znatno podigao materijalni standard života, što je u neku ruku umanjilo njegovu odgovornost za izdaju revolucije i dovlačenje ruskih postrojba. Za domoljube i borce na drugoj strani, oni koji su bili u zatvoru ili koji su morali bježati preko granice, 23. listopada jedan je od najvažnijih novijih simbola borbe za slobodu i očuvanja vlastite samobitnosti.

RJP

NATJECANJE U IZLAGANJU PROJEKTHNIH TEMA

*Hrvatska državna samouprava organizira
Natjecanje u izlaganju projektnih tema.
Istraživanje zaboravljenih hrvatskih običaja svoga zavičaja.*

Natjecatelj treba istražiti i opisati, uz priključene priloge (fotomaterijale, crteže i dr.), običaje koji su se njegovali u prošlosti, a u nekim mjestima i danas.

Natjecati se mogu učenici 5–8. razreda.

Tema natjecanja: **Moj zavičaj.**

Natjecatelji su dužni nakon prikupljanja, svrstavanja i obradbe informacija, materijala oblikovati radne skupine po četiri učenika za predstavljivanje.

Iz jedne škole najviše osam učenika mogu se prijaviti s dva pratitelja.

Način izlaganja projektnih tema je slobodan. Usmeno izlaganje učenika treba biti popraćeno informativnim panoom ili računalnim prikazom izabrane teme.

Ako tema dopušta, učenici mogu pripremiti sitne suvenire koje mogu podijeliti sudionicima.

Natjecanje se predviđa u četvrtak, **8. XII. 2011.** godine u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu. **Rok prijave je 17. XI. 2011. godine.**

Projektna nastava:

O metodi: Projektna je nastava posebna metoda koja sa svojom kompleksnošću omogućuje različite učeničke aktivnosti. Razlika u sposobnosti i pripremljenosti tijekom projekta se izjednačuje. Učenici imaju mogućnost slobodno birati između predmeta (područja) i načina (metode) obradbe. Na taj

se način opredjeljuju za vlastiti način rješavanja problema, koji stoji u središtu projekta. Projekt (problem) rješava se na sve moguće načine i u svim mogućim gledištima. Učenicima je problem ponuđen, rješenja sami nalaze, nisu promatrači (slušatelji), nego aktivni sudionici zbivanja.

Ne znači samo prikupljanje i obradbu informacija nego sudjelovanje u javnome životu (ako je problem takve naravi), ili aktivno stvaranje (u našem slučaju). Projekt mora imati jasno zacrtane ciljeve i korake, pomoću kojih će biti ostvaren! Krajnji je rezultat zajednički napravljeno djelo, proizvod (postignuće) koji ima primjenjivu vrijednost. Metoda je integrativna, ne može se zatvoriti u predmetnu strukturu. Metoda služi socijalnom učenju jer se tijekom projekta uvježbava odgovornost, suradnja, kulturna rasprava i rješavanje konflikta.

Izvedba: *Kolege biraju* ponudene ili posebno izmišljene potprojekte. Oni će biti nositelji projekta. *Učenicima* se daje ponuda naslova i voditelja, nakon čega *se sami prijavljuju* u radnu skupinu.

Završnica: Nakon prikupljanja, svrstavanja i obradbe informacija, materijala, oblikuje se zajednička radna skupina čija je zadaća složiti materijal za izložbu, za predstavljivanje, za program, itd. Na izložbu, predstavljivanje i ostalo obično se pozivaju roditelji, gosti i partneri škole, u našem će to slučaju biti po raspisanome natječaju.

SAMBOTEL – Hrvatska državna samouprava, u suradnji s Hrvatskom samoupravom grada Sambotela, Hrvatskom kulturnom udrugom Augusta Šenoae i Fondacijom Zlatko i Vesna Prica, organiziraju izložbu MILANA GENERALIĆA „Putevima Svetog Martina” koja će se otvoriti 10. studenog 2011. u 15 sati u Spomen-centru Sv. Martina u Sambotelu (Sambotel, Ul. Sv. Martina 40). Izložbu će otvoriti Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Otvaranju sudjeluje sambotelski Pjevački zbor „Đurđice”.

SAMBOTEL – U prvom ovogodišnjem broju periodike Vasi Szemle Đuro Franković objavio je studiju o školstvu Hrvata, Srba i Slovenaca poslije Drugoga svjetskog rata u Mađarskoj. Na ruševinama razbijenoga školskog sustava u demokratskoj zemlji 1946. utemeljena je naša gimnazija i pokrenut učiteljski tečaj u Pečuhu, te u bačkim i baranjskim selima proradile su čisto narodnosne škole. Autor se posebno osvrće i na pokretanje i utemeljenje školskog sustava u slovenskim naseljima u Željeznoj županiji. Studija sadrži i dokumente iz raznih beogradskih arhiva, naime u Savezničkoj komisiji u Mađarskoj djelovala je i Jugoslavenska sekcija na čelu s Obradom Cicmilom, pukovnikom, koja se žustro zalagala za ostvarivanja narodnosnih prava tzv. južnoslovenskih narodnosti.

PEČUH – U pečuškome Hrvatskom kazalištu 7. listopada, s početkom u 19 sati, bit će prikazana predstava Kabaret kod veselih muškaraca, kazališna produkcija Kazališta Virovitica. Kako kaže redatelj predstave Draško Zidar: „Okružju pučkog teatra već više od sto godina pripada i kabaret. O kabaretu se malo zna jer ga po starom običaju rado podcjenjujemo. Kabaret je kazališna forma koja svakako na najizravniji i najprihvatljiviji način demistificira i demantira ili potvrđuje „velike istine” zabavljajući pritom gledatelje kroz pjesmu, ples i glumu. Ovaj naš kabaret progovorit će o temama koje su oduvijek bile, pa su tako i danas sastavni dio naših života... ljubav... politika... život sam i – ne, ne, ne smrt... i opet ljubav... pomalo lokalna, pomalo globalna, ali svakako aktualna i nadamo se zabavna”. U predstavi igraju: Draško Zidar, Igor Golub, Goran Koši, Mihael Kurjančić.

BUDIMPEŠTA – Zajednica hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj sljedeće druženje organizira 10. studenoga, s početkom u 16.30 sati, u Croaticinoj klupskoj prostoriji. U sklopu susreta prof. Lajoš Škrapić prikazat će zanimljive pokuse iz fizike i čitati svoje pjesme. Nakon toga druženje se nastavlja proslavom imendana i rođendana.

Baština

Čizmićev križ

Križeve krajputaše, koje su naši preci podizali kao znakove Božje ljubavi i prisutnosti na prilazima naselju, raskrižjima, i na raznim drugim mjestima, a mnogi od njih su porušeni u povijesnom vihoru, ratovima, pa i prošlih desetljeća nesklonih crkvi i vjeri, obnovljene, uređivane nalazimo još i danas. Neki su se očuvali, a drugi ponovno podignuti.

Na sjevero-istočnom dijelu Santova, na nekadašnjem Popinom salašu, danas ograđenom dvorištu zadržnog imanja, pokraj ceste koja vodi na santovačku Vodicu, do danas stoji stari križ podignut 1936. godine, u razdoblju između dvaju ratova, s ovim dvojezičnim hrvatsko-mađarskim natpisom sačuvanim do danas: ISTEN DICSŐSÉGÉRE-ÉDES-ATYJA EMLÉKÉRE / EMELTETTE / CSIZMITY MÁTYÁS ÉS CSALÁDJÁ / 1936 / NA SLAVU BOŽJU / I NA USPOMEN SVOGA RODITELJA / KOJI JE POGINUO U RATU / PODIGAO MATIJA ČIZMIĆ / SA ŽENOM MARICOM TOMAŠEV / I S MAJKOM OLIVOM BALATINAC.

OSIJEK – Dana 26. X. u tamošnjoj Osnovnoj školi Franje Krežme u 17 sati održano je predstavljanje hrvatskoga književnika iz Pečuha Đure Frankovića. Urednik, pisac, etnolog i povjesničar govorio je o hrvatskoj književnosti u Mađarskoj i o svojim iskustvima pri skupljanju narodnoga blaga, posebice fantastične tematike.

HARKANJ – U tamošnjem vrtiću odnedavno je odvojen jedan dan u tjednu za odgoj na hrvatskom jeziku. Skupinu čini 15 polaznika, s njima radi Irena Kovačević.

Bijela kao snijeg, s prekrasnim prozorima – obnovljena crkva u Potonji

U sklopu programa Razvoja regija Nova Mađarska u III. ispisu Lukoviška rimokatolička župa za obnovu crkve u Potonji dobila je 9 859 530 forinti. Prišlo se poslu i, kako nam kaže potonjski župnik Augustin Darnai, unatoč poteškoćama uspjelo se na najbolji mogući način posao privesti kraju, čemu smo se osvjedočili prilikom posvete potonjske katoličke crkve, i biskupske mise 8. listopada. Dočekala nas je crkva bijela kao snijeg, kao labud koji se izdiže iznad potonjskih polja i šuma u krajolik u svjetleći i dajući znak kako ima živih katolika koji se brinu, pune i obnavljaju svoje crkve. Kako ima Hrvata. Posvjedočit će nam to svi Potonjani, stanovnici ovoga podravskog selca s dvjestotinjak stanovnika, na čelu s načelnikom Tamásom Reiszom, predsjednicom crkvene općine Brlobašanom Piroškom Gujaš, vjernicima i pomagačima, Hrvatima koji se mole već više od sedam desetljeća u zdanju što su ga njihovi preci podigli i oslikali svojim rukama.

Svetu misu služio je pečuški biskup György Udvardy, uz mjesnoga župnika Augustina Darnaia i svećenika Jozu Egrija

Prije 72 godine sagrađena potonjska katolička crkva posvećena je 1939. godine, a jedan od mojih brojnih sugovornika imao je tada, kada se crkva počela graditi, tri i pol godine, četiri kada je posvećena, pet kada su vukli zvono. Gradnja crkve počela je na poticaj „meštra” i „meštrovica”, bračnoga para Károly Woldfog i Marije Domitrović, 1938. godine. Oni su bili jako pobožni, vele stariji mještani koji ih se još sjećaju. Gradnja je započela na mjestu gdje je bila zgrada skladišta koje je srušeno i čiji je materijal ugrađen u novo crkveno zdanje na kupljenom zemljištu, za što je nabavljeno 2000 penga uza svestranu pomoć parlamentarnog zastupnika grofa Domonkosa Festeticsa. Počela je gradnja. Planove izgradnje izradio je arhitekt Gyula Gosztanyi. Veliki doprinos gradnji crkve dali su vjernici svojim priložima, radom... Skupljanjem ljetine, jaja, pšenice, svih proizvoda i njihovom prodajom u korist građenja crkve. Temeljni kamen, uza svečanu misu, postavljen je 29. lipnja 1938. godine. Prije toga su vjernici društvenim radom srušili skladište na kupljenom zemljištu, i sredili ga. Kako svjedoče izvori, svi su Potonjani gradili crkvu, kod postavljanja krova su i školarci pomagali, jednako kao i kod bojanja drvenoga stropa, ukrašavanja

njegovih kaseti, izradbe saga, tkanina... Drveni strop potonjske crkve nije značajka katoličkih, nego reformatskih crkava iz 18. stoljeća. Oslikale su ga vješte ruke odraslih i učenika tadašnje potonjske škole koji su izradili i sag za crkvu, s pomoću učiteljice Marije Domitrović. Potonjani do 1939. godine nisu imali crkveno zdanje, mise su slušali u Lukovišću i Novom Selu, a na treći dan Duhova misu su imali u Lukovišću. Potonja je stopostotno bila hrvatsko naselje, vjernici su redovito hodočastili i u Đud, sedamdesetak kilometara. Još se 1938. godine željelo završiti crkvu, ali su se zidovi teško sušili, pa su radovi nastavljeni tek na proljeće 1939. godine. Crkva je posvećena Kraljici Mađara, na čiji se dan, 15. listopada, slavi i seosko proštenje (bučura), a malo proštenje je na blagdan Svetog Josipa. Zanimljiva je „crkvena oporuka” u kojoj stoji, a na čemu su ustrajavali glavni darovatelji, bračni par Woldfog, da se misa u crkvi može služiti samo na mađarskom jeziku, premda je naselje bilo hrvatsko. Kažu da su žene litaniju molile na hrvatskom, jednako kao i molitvu ispred crkve, ali čim bi došao svećenik i počela misa, sve je bilo na mađarskom jeziku. I napis koji danas stoji na crkvenom zidu: Zdravo, Djevo, Kraljice Hrvata, tek je novijeg datuma i našao je svoje mjesto prilikom posljednjeg bojanja crkve početkom devedesetih godina. Dakle rijetke su bile mise na hrvatskom jeziku u crkvi i naselju koje stopostotno čini hrvatski živalj.

Prilikom proslave 70. obljetnice gradnje i posvete crkvenoga zdanja 2009. godine, et-

Uime vjernika biskupu je dobrodošlicu iskazala Piroška Gujaš

nologinja Ruža Begovac, podrijetlom Potonjanka, vjernicima je održala kratko predavanje na mađarskom jeziku i između ostaloga rekla: Dana 10. srpnja 1939. u Lukovišće je stigao biskup kako bi sljedeći dan posvetio potonjsku crkvu. Svetu misu na otvorenome držao je lazaratski otac László Lovas, a u 10 sati stigao je i biskup Ferenc Virág. Dana 11. srpnja 1939. okupilo se više od tri tisuće ljudi. Potonjani su naslov počasnoga građanina dodijeli Károlyu Woldfogu i njegovoj supruzi za njihove zasluge u izgradnji crkve. Supruga Károlyu Woldfoga Marija Domitrović 1941. godine dobila je i papinsko priznanje za nesebičnu pomoć u izgradnji potonjske crkve. Lukoviški je svećenik u dogovoru s Potonjanima bez ikakve naknade držao jedan put mjesečno misu na mađarskom jeziku. Na glavnom oltaru je Kraljica Mađara, s jedne strane s kraljem Stjepanom, a s druge s kraljevićem Imreom. Veći dio crkvene opreme poklon je vjernika: kipovi, klupe, tkanine...

Pečuški biskup György Udvardy u pratnji mjesnog svećenika, martinačkog župnika Augustina Darnaia, sa svojom pratnjom krenuo je prema crkvi ispred koje se uz mađarsku ponosno vijorila i hrvatska zastava, i čekale ga žene obučene u hrvatsku narodnu nošnju. Zastao je u molitvi i posvetio zdanje izvana, potom ušao u crkvu, zastao na vratima i blagoslovio zdanje iznutra, krenuo prema oltaru i blagoslovio vjernike s oltara. U svojoj nadahnutoj propovijedi između ostaloga je kazao: – U ovoj obnovljenoj Božjoj kući slavimo čovjekovo spasenje, njegovu sreću, Božju namjeru koja želi sretnu ljudsku budućnost. Zato nam je važna crkva, zato nam je važna vjerska zajednica jer želimo otkriti i pronaći blagoslov dobromjernoga Boga.

Biskup je nakon tek nekoliko posjeta hrvatskim crkvama punim vjernika iznenađen privrženosti Hrvata vjeri i običajima. Misli kako je ova privrženost znatno više od običnog prijenosa običaja jer se pomoću njih prenosi ljudsko iskustvo,

životni nazori i doživljaj vjere koji svaka narodna zajednica izgrađuje iz svog iskustva, a to je golema vrijednost, golemo blago. Kaže kako je jednom prigodom zapitao svećenike svoje biskupije što smatraju vrijednošću, blagom naše biskupije. Među prvima je bio jedan svećenik koji je naglasio da su nacionalne zajednice koje ovdje žive najveća vrijednost. To je veliko bogatstvo, što i sam biskup Udvardy tako doživljava, unatoč tome što hrvatski jezik ne poznaje. Ali kako reče i Vašoj urednici, želi što skorije postići da može misliti na hrvatskom jeziku kako bi mogao iznutra doživjeti radost zajednice.

I danas se o crkvi brinu vjernici, kantor Jozo Petrinović koji je kantor već dugi niz godina, i svećenik Augustin Darnai. U nadi kako će se i na poticaj potonjske Hrvatske samouprave, na čelu s Jozom Dudašem, načelnikom sela, te crkvenom općinom sve češće čuti misa i na hrvatskom jeziku u potonjskoj crkvi, poželimo potonjskim Hrvatima snage i ustrajnosti koju su imali i njihovi preci kada su gradili crkveno zdanje te oni koji ga na početku trećega tisućljeća obnavljaju u vjeri dok se njihovi molitvenici s crkvenih klupa smiješe biskupu György Udvardy koji ih je poželio uzeti u ruke i naučiti ponešto kako bi pri sljedećem posjetu mogao i moliti skupa s vjernicima na hrvatskom jeziku, jer je i njega kao i sve nas, vjerujem, očarala crkvena pjesma i snaga ljubavi iskazana pri pjevanju hrvatske crkvene himne Zdravo, Djevo.

Branka Pavić Blažetin

HARKANJ – U organizaciji Hrvatske samouprave, i ove se godine priređuje tradicionalna Hrvatska večer koje će se održati 4. studenoga. Program počinje u 17 sati misom u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi koju će služiti mjesni župnik Ladislav Ronta na hrvatskom jeziku, a nastavlja se u gradskom domu kulture u 18.30 sati folklornim programom u kojem sudjeluju: zbor „Mir” iz Belišća; Šokačka čitaonica iz Mohača; Ženski pjevački zbor „Korjeni” iz Martinaca; KUD „Ladislav Matušek” iz Kuginja i Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja. Nakon folklornog programa, s početkom u 20 sati slijedi zabava s Orkestrom Podravka.

BUDIMPEŠTA – Jezični studio Croatica ponovno je pokrenuo tečaj hrvatskoga jezika. Prvi sat održan je 15. rujna s početkom u 18 sati, u prostoriji poduzeća Croatica. Na tečaj se zasada prijavilo četiri polaznika, a sate hrvatskoga jezika održava Mirjana Karagić, suradnica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj. Podrobnije informacije na web-stranici: www.horvatnyelvtanfolyam.hu

BUDIMPEŠTA – Sljedeća misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici, bit će 6. studenog, u 17 sati. Misu služi otac Vencel Tot.

Dan umirovljenika u Katolju

Dana 9. listopada u 16 sati okupljali su se stari i još stariji u domu kulture.

Program je počeo s polaznicima vrtića koji su, nazdravljajući umirovljenike, pjevali i kazivali svoje male recitacije. Zatim je nastupila mjesna amaterska družina koja je prikazala seljačku komediju „Tűvé-tevők” u kojoj svatko traži jedinu iglu koja se izgubila zbog mačke koja je skočila s peći. Domaćica je sjedila kraj peći držeći u ruci gazdine koze da ih zakrpa, ali zbog mačke nestade joj igla. Svi svatovi traže iglu da se zakrpaju gazdine koze i da napokon pođu na vjenčanje, ali od igle ni traga, a ni od vjenčanja ništa. Mladenku odvede šegrt koji je donio zakrpane čizme. Mladoženja ode kući bez mladenke. Traženu iglu naposljetku nađe domaćica koja je htjela sjesti na stolac, a nešto ju je ubolo.

Publika je bila oduševljena dobro izabranom komedijom. Nakon programa osobe starije od 65 godina i oni koji su 50 godina u braku dobili su poklone. Zatim su bili počašćeni kolačima i pićem.

Guganka

Susret Matičinih ogranaka iz Osijeka, Subotice, Tuzle i Pečuha

U Osijeku su 7. i 8. listopada priređeni Dani Matice hrvatske Ogranak Osijek, ujedno i susret Matičinih ogranaka iz Osijeka, Subotice, Tuzle i Pečuha, kaže za Hrvatski glasnik predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh Stjepan Blažetin. Susret je započeo dočekom gostiju i sastankom s dožupanom Osječko-baranjske županije, a nastavio se okruglim stolom pod naslovom Matica hrvatska i Europa, u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici. Potom je upriličena proslava obljetnice povodom 50 godina osnivanja Pododbora Matice hrvatske i 50 godina izlaza časopisa Književna revija, uza sjećanje Ive Mažurana i nastup Ženske vokalne skupine Druge, te glumice Sandre Lončarić Tankosić s ulomcima iz monodrame „Lipa si, Tenó”. Drugoga dana u Clubu Magis bilo je Buđenje uza Stand up komediju, uz glumca Domagoja Mrkonjića, te se posjetilo Đakovačko-osječku nadbiskupiju.

Spomenutom okruglom stolu sudjelovali su sa svojim izlaganjima: Ivica Šola, Matica hrvatska i Europa; Josip Vrbošić, Matica hrvatska i hrvatska duhovnost danas i sutra; Dinko Šokčević, Hrvatske nacionalne manjine u Europskoj Uniji; Marica Petrović, Uloga austro-ugarske politike na standardizacijske procese u jeziku BiH s pogledom na suvremenost i Europsku Uniju; Olga Šram, Suvremena umjetnost Hrvata u Vojvodini – sadašnje stanje i perspektive; Stevan Mačković, Pregled dosadašnje suradnje Historijskog arhiva Subotica i namjere glede bliže i dalje budućnosti; Stipan Stantić, Obrazovanje za Europu, na hrvatskom jeziku u Vojvodini; Milovan Miković, Hrvatsko nakladništvo u Vojvodini i europska kulturna raznolikost; Jasminka Dulić, Europski i nacionalni identitet vojvodanskih Hrvata; Stipe Kutleša, Djelo Rudera Boškovića kao hrvatska i europska tema.

Ivica Završki, predsjednik osječkog ogranka Matice hrvatske, čiji je dugogodišnji tajnik Josip Cvenić, otprilike nekoliko mjeseci je na čelu Matice hrvatske Ogranak Osijek. Po njemu jedan od glavnih ciljeva jest približavanje Matičina rada mladima, i oživljavanje rada na svim područjima, preko kulture, književnosti, gospodarstva, obuhvaćanje široke lepeze interesa članstva. Predefiniranje dosa-

Dr. sc. Dinko Šokčević, održao je predavanje naslova Hrvatske nacionalne manjine u Europskoj Uniji

dašnje uloge prijeko je potrebno, poglavito ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju, ekonomsku i gospodarsku zajednicu koju karakterizira zbroj kulturoloških raznolikosti, jezika i povijesnih iskustava. Matica hrvatska Ogranak Osijek, kaže Završki, u nastupajućem razdoblju pojačat će svoju nakladničku djelatnost i vezu s ograncima u susjednim zemljama, Pečuhu, Tuzli i Subotici.

Josip Vrbošić početkom devedesetih godina tijekom osam godina bio je predsjednik Matice hrvatske Ogranak Osijek, u vrijeme kada je Matica imala i političku ulogu, jer je to vrijeme stvaranja nacionalne države. Trebalo je sve pozitivne naslage nastale kroza stoljeća predočiti javnosti te pokazati kako zahtjevi za samostalnom i nacionalnom državom imaju svoje povijesno i kulturološko uporište. Smatra kako Hrvati kao mali narod nisu u poziciji super kreativnosti, ali u prostoru kulture – koji je bitan pojedincu, njegovu stvaralaštvu i svjetonazoru, gdje je važna imaginacija, okolnosti u kojima živiš, čime se baviš – imaju što dati i pokazati.

bpb

Stjepan Sučić, dopredsjednik Matice hrvatske, Ivica Završki, predsjednik osječkog ogranka Matice hrvatske i Stjepan Blažetin, predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh

MOHAČ

Objava rezultata natječaja za logo mohačkog pohoda bušara

Kako je najavljeno, 28. listopada u mohačkoj Gradskoj kući, s početkom u 12.30 bit će objava državnog natječaja za izbor logoa mohačkog pohoda bušara. Kao što je poznato, ujesen 2009. godine mohački pohod bušara uzet je na popis nematerijalne svjetske kulturne baštine UNESCO-a. Kako bi se i na taj način pospješila prepoznatljivost nadaleko poznatog običaja, u lipnju ove godine Samouprava grada Mohača raspisala je natječaj za logo mohačkog pohoda bušara. Kako je objavljeno u pozivu, na novinsku konferenciju, do naznačenog roka 10. rujna, pristiglo je čak 283 natječaja od 154 autora. Neovisni tročlani stručni sud u sastavu povjesničarka umjetnosti i muzeolog dr. Orsolya Kovács (Pečuh), grafičar, sveučilišni adjunkt Attila Auth (Fakultet mađarske likovne umjetnosti) i poznati grafičar, kipar István Gellér Brúnó (Pečuh) vrednovao je pristigle radove, stoga će se u nazočnosti natjecatelja i članova stručnog suda proglasiti tri najbolja rada odnosno pobjednik. Tom će prigodom biti predstavljen i nacrt programa pohoda bušara za 2012. godinu.

Trenutak za pjesmu

Zlatko Tomićić

HRVATSKA, LJUBAVI MOJA

Hrvatska, ljubavi moja,
i ovdje sam tvoj sin,
i ovdje sam tvoje ime
i tvoj sjaj.

Hrvatska, djevojko moja,
svuda mislim na tebe,
u svakoj zemlji te sanjam,
u svaki te nosim kraj,

Hrvatska, gujo pod kamenom
s golim trokutima i ilirskim mjesecom
- tko na te s mržnjom stane
past će mrtav od otrova tvoga.

Hrvatska, zvijezdo na nebu,
tvojom pomoću stekoh sile svijeta,
svjetlost jesi što pada na ruke
iz tijela i krvi raspetoga Boga.

Ohrid, 1966.

Jubilari iznova pred petrovskim oltarom

*Dvi Škrapićeve familije
i hižni par Harangozo
svečuju ljetos 45. obljetnicu hištva*

*Najstariji jubilari Petrovoga Sela,
Maria i Ferenc Geošić prisegli
su se na vjernost 1955. ljeta*

Blagoslov na familiju Piroške i Vilmosa Dezsóa

Još do kraja decembra dura Ljeto familijov i moli se za obitelji u naši crikva. Na početku ovoga ljeta je petrovski dušobrižnik Tamás Várhelyi prvi put skupapozvao mlade hižne pare ki svečuju prvo, peto ali deseto ljetu skupnoga hištva. Odonda su se redom našli i daljnji slavljениki s okruglimi jubileji, pred petrovskim oltarom crikve Sv. Štefana. 18. septembra, u nedilju, u okviru večernice, zadnji put je došlo do blagoslavljanja najstarijih jubilarov ki su i ovom prilikom obnovili svoju prisegu vjernosti. Tri hižni pari su se skupazeli pred 45-imi ljeti, Maria i Ernő Škrapić, Jolanka i Silvester Škrapić ter Kata i Ferenc Harangozo. Zlatna ljeta su svečevali Roza i Ištvan Gyöngyösi ter Luca i Imre Kurcz. Ovom prilikom su došli i oni mladi

*Pedeset ljet su u hištvu Roza i Ištvan
Gyöngyösi ter Luca i Imre Kurcz*

hižniki ki zavolj nekih drugih obavezov nisu se prlje mogli odazvati pozivu. A došli su i najstariji pari Petrovoga Sela u pratnji svojih familijov. Piroška i Vilmos Dezső (nisu se skupazeli u Petrovom Selu, ali su u hištvu jur od 1956. ljeta, a samo ljetodan prlje su si obećali vjernost i poštovanje do smrti), Marija i Ferenc Geošić. Nijedna familija nije mogla obići poteškoće, bolesti, a ni tragedije, ali su ostali skupa u najlipšem savezu i pošteno su othranili svoju ducu.

Kad je je človik pogledao te nedilje, vidio je sjaj u oči, ponos i ljubav. Neka Vam Bog sve skupa pokloni još mnogo ljet u zdravlju, veselju i srići! Živili!

-Tiho-

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Hrvati iz naše zemlje na 14 Tjednu hrvatskih manjina

Na temelju teksta na internetskim stranicama www.matis.hr pripremila Branka Blažetin

U okviru tradicionalnoga Tjedna hrvatskih manjina koji se svake godine, već 14 put zaredom, održava u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, u ponedjeljak, 6. listopada, nastupile su u dvorani „Zvonimir“ u Zagrebu dvije izvrsne folklorne skupine: Ansabl „Baranja“ iz Pečuha, i domaćin, Zagrebački folklorni ansabl dr. Ivana Ivančana. Bio je to dota dojmljiv koncert na kojem su se oba ansambla predstavila plesovima i pjesmama iz bogate riznice hrvatske tradicijske kulture, izdvojivši za zagrebačku publiku najprivlačnije dijelove svojih koncertnih programa.

Ansabl „Baranja“ pokazao je na tom koncertu zavidnu razinu plesnog i sviračkog umijeća, iznimnu uvježbanost, te predstavio u svakoj plesnoj koreografiji odgovarajuće i dobro primijenjene izvorne narodne nošnje.

Svečanom otvaranju Tjedna nazočili su brojni uzvanici. Nazočne je uime organizatora pozdravila ravnateljica HMI Danira Bilić. Skup su zatim pozdravljali predstavnici hrvatskih manjina: između njih iz Mađarske Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave.

U HMI je u utorak, 7. listopada, upriličeno predstavljanje knjige dr. sc. Janje Prodan „Dijalogom kroz stoljeća“. O knjizi su govorili dr. Ernest Barić, koji se osvrnuo i na djelatnost Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Stjepan Blažetin, urednik ovoga vrijednog književnog uratka, te autorica knjige Janja Prodan. (...)

(Hrvatski glasnik, 2008/43.)

*Koljnofska školska grupa tancošev s peljačicom
Sabinom Balog*

OSIJEK – U organizaciji Šokačke grane Osijek, u suradnji sa STD «Pajo Kolarić», Hrvatski radio – Radio Osijek i Muzej Slavonije Osijek, a pod pokroviteljstvom Osječko-baranjske županije, 22. listopada u Osijeku su priređeni 1. Dani Julija Njikoša. S podnaslovom „Tamburica pod rukom” priređeni su u spomen Juliju Đuli Njikošu (9. travnja 1924. – 27. listopada 2010), rođenom Osječaninu, muzikologu, skladatelju, melografu, dirigentu, glazbenom kritičaru i prvomu počasnom predsjedniku Šokačke grane Osijek. Program je započeo posjetom grobu Julija Njikoša na osječkome groblju Sv. Ane, slijedilo je otvorenje Spomen-sobe Julija Njikoša u Muzeju Slavonije na Trgu Svetog Trojstva 5. Priredba je nastavljena programom u prostorijama Šokačke grane (K. P. Svačića 36). Nakon pozdravnih riječi mr. sc. Vere Erl, predsjednice Šokačke grane i domaćina priredbe, te dr. sc. Vladimira Šišljagića, župana Osječko-baranjske županije, pokrovitelja manifestacije, u programu su sudjelovali: KUD Ogranak Seljačke sloge Drenovci i kazivači pučki pjesnici Maca i Đuka Galović, KUD Kešinci iz Kešinaca i kazivači Marija Vidaković, Katica Vujnović, KUD Sloga Draž i kazivači, STD Pajo Kolarić Osijek, Vera Svoboda, Šokačka grana Osijek – Muška pjevačka skupina Šokci, Ženska pjevačka skupina Šokice, Folklor Šokačke grane i TS Šokačka duša, samičar Franjo Verić, te Hrvatski radio – Radio Osijek.

BUDIMPEŠTA – Novo „Mađarsko hodočašće“ vodi od nadbiskupijskoga središta u Ostrogonu do poznatoga svetišta Majke Božje u Judu (Máriagyöd) koje je na granici s Hrvatskom, i dugo je 420 kilometara. Na izgradnji hodočasničke rute zauzeto su radili članovi Udruge mađarskih hodočasnika, inače hodočasnici na Caminu – Putu Svetog Jakoba (ruta od 800 km koja vodi iz Francuske do španjolskog Santiago de Compostela, grada u kojem se nalaze moći apostola Jakoba). Oko tisuću mađarskih vjernika hodočasti svake godine španjolskim Caminom. Otuda je potekla želja da i sami naprave „Mađarski Camino“. Uz hodočasničku stazu trebalo je u suradnji s općinama organizirati odmorista za hodočasnike koja će se nuditi svakih 25 do 30 kilometara puta što vodi kroz jedinstveni prirodni rezervat. Cilj je da za pet godina „Mađarskim Caminom“ godišnje prođe najmanje deset tisuća hodočasnika, te im ponuditi i alternativne smjerove. Kako kažu u Udruzi, novo hodočašće moći će biti i osnova za planirano međunarodno hodočašće od Čenstohove do Međugorja. Najavljeno je kako će izgradnja hodočasnog puta od Ostrogona do Juda biti produžena i put spojen s Hrvatskom.

Županijski susret hrvatskih učenika u Baćinu

Natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika i druženje

U suorganizaciji mjesne osnovne škole i Hrvatske manjinske samouprave, 21. listopada u Baćinu je priređen već tradicionalni Županijski susret hrvatskih učenika. Susret je svojevremeno pokrenula, dok je bila i predsjednica Hrvatske manjinske samouprave (od 1998. do 2004), danas umirovljena učiteljica hrvatskoga jezika Lenka Stanojev Herner, a već četvrtu godinu zaredom organizira ga učiteljica Marija Prodan, s pomoću predsjednika Franje Anišića i zastupnika Hrvatske samouprave.

Učiteljica Marija Prodan pozdravlja sudionike i goste

Nakon intoniranja dviju nacionalnih himna, okupljene sudionike u školskoj športskoj dvorani pozdravio je ravnatelj škole László Tamaskó, i poželio svima dobrodošlicu, uspješno natjecanje i druženje. Uzvanike i goste te sudionike pozdravila je i učiteljica Marija Prodan, među ostalima generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, dopredsjednicu HDS-a Angelu Šokac Marković, predsjednika Odbora za

odgoj i obrazovanje Skupštine HDS-a, ujedno ravnatelja HOŠIG-a Miroslava Krleže u Pečuhu Gábor Górvárija, doravnateljicu HOŠIG-a Miroslava Krleže u Pečuhu Žužu Balatinac Kecskés, v. d. ravnateljicu budimpeštanskog HOŠIG-a Anu Gojtan i bivšu ravnateljicu Anicu Petreš Németh, donaćelnicu sela Baćina, članove stručnog suda, te predstavnike hrvatskih glasila u Mađarskoj.

U okviru susreta održano je natjecanje iz

Dio sudionika za otvorenja susreta

U nadmetanju viših razreda prvo mjesto osvojila je domaća družina – Desna ruka iz Bačina

hrvatskoga jezika, u dva dijela, na temu „Jesen“. Kako prigodom pozdravnih riječi i otvaranja ovogodišnjeg susreta uz ostalo reče glavna organizatorica, učiteljica hrvatskoga jezika Marija Prodan, ove godine odazvalo se čak 130 učenika iz osam naselja i devet osnovnih škola. Odazvali su se učenici jedine dvojezične škole u Bačkoj iz Santova, zatim iz dviju bajskih škola na Vancagi i Dolnjaku, te iz Aljmaša, Bačina, Dušnoga, Gare, Kačmara i Kalače, u pratnji svojih učiteljica, učitelja, nastavnika.

Ekipno natjecanje petočlanih družina uz rješavanje pismenih zadataka, popunjavanja radnih listića, bojanja, obogaćeno je i zabavnim sadržajima, gađanjem odnosno bacanjem kestena u košaru i igru s balonima.

„Svi su se trudili, razni zadaci, ali najviše na temu 'Jesen', bili su zanimljivi, djeca su pokazala zanimanje, a uz to su se mogli i družiti. Stoga mislim da ćemo ovu tradiciju nastaviti i iduće godine” – reče nam učiteljica Marija Prodan. Na naše pitanje dodaje kako u Bačinu od 1. do 8. razreda 22 učenika pohađa

predmetnu nastavu hrvatskoga jezika, ali budući da je odgoj na hrvatskome jeziku pokrenut i u vrtiću, gdje ima 16 djece, nada se da će ih ubuduće biti više. Nakon objeda održano je svečano proglašenje rezultata i dodjela nagrada, a svim družinama uručene su spomenice. Susret je završen druženjem uz hrvatsku glazbu i plesačnicu.

U kategoriji nižih razreda natjecalo se ukupno 12 učeničkih družina, a prema vrednovanju stručnog suda – Angele Šokac Marković i Ljiljane Pancirov – prema osvojenim bodovima, 1. mjesto osvojili su Leptiri (Gara), 2. Santovo (Tamburaši), a 3. Karte (Baćino). U viših razreda od 14 učeničkih družina, a prema vrednovanju Gabora Győrvárija i Žuže Balatinac Kecskés, 1. prvo mjesto osvojila je Desna ruka (Baćino), 2. Šišmiš – OPS Vancaga I i Suncokret-OPS

Sokoli – dušnočki učenici

Šugavica Dolnjak II (obje družine iz Baje) s istim brojem bodova, a 3. Lastavice – Kačmar I.

Tekst i slika: S. B.

Prvo mjesto u kategoriji nižih razreda osvojili su Leptiri iz Gare

GARA – Dana 15. listopada organizirana je berbena povorka u kojoj su sudjelovali mještani i članovi folklorne skupine u izvornim nošnjama. Sudionici, među njima i bunjevački Hrvati, dvoprezima su obilazili glavne ulice naselja, zaustavljajući se na određenim postajama gdje su uza svečane berbene rekvizite, uz bačvu, grožđe, i zaplesali, a od domaćina pogošćeni domaćim kolačima i dobrom kapljicom vina.

Snimka: Smilja Zegnal Faragó

Kapošvarski Hrvati slavili s prijateljima iz Hrvatske

Kapošvarska Hrvatska manjinska samouprava početkom rujna priredila je Hrvatski kulturni dan na kojem su nazočili predstavnici mnogih prijateljskih naselja iz matične domovine: iz Zagreba, Koprivnice, Velikog Trojstva, Velike Pisanice, Rasinje, Šandrovca i drugih mjesta. Tijekom dana održana je misa na hrvatskom jeziku koju je govorio David Andrejić, župnik iz Šandrovca, predstavljena je knjiga Lászla Gyócsia, te priređen zajednički kulturni program uz nastup Pjevačkoga zbora „Duga“ i Pjevačkog zbora Zajednice Mađara iz Daruvara.

Još lani kapošvarska Hrvatska manjinska samouprava donijela je odluku o organiziranju Hrvatskoga kulturnog dana, što će prirediti svake godine. Proslava Hrvatskoga dana ne može se obilježiti bez prijatelja iz matične domovine, naime kapošvarska samouprava, na čelu s predsjednikom Tiborom Čučem, zaslužna je za razgranatu prekograničnu suradnju Šomođske županije. Predsjednik se pobrinuo da osim grada Kapošvara i druga naselja u županiji pronalaze svoja partnerska mjesta onkraj granice, tako je broj prekograničnih zbratimljenih naselja porastao iznad 25. Ovogodišnji Hrvatski kulturni dan, koji je svojom nazočnošću uveličala i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, protekao je u tom duhu. Konzulica je istakla djelovanje kapošvarskih Hrvata u međunarodnoj prekograničnoj suradnji između susjednih županija, odnosno dviju država, koja se očituje i u mnogim zajedničkim projektima, kulturnim, gospodarskim, športskim i drugim susretima.

Kapošvarska manjinska samouprava svakog tromjesečja organizira misu za Hrvate u gradu, ovaj put ona je bila u crkvi Svetog Emerika. Mjesni župnik László Varga rado je prepustio hram i za prezentiranje knjige i za hrvatsku misu. Nju je predvodio već poznati župnik iz Šandrovca David Andrejić, koji od početka organiziranja takvih misa dragovoljno pomaže kapošvarskim Hrvatima kako bi svoju katoličku vjeru mogli potvrditi i na materinskom jeziku.

Norbert Nadrai, predstavnik grada Kapošvara, pred prikaz izdanja Lászla Gyócsia pozdravio je nazočne i naglasio da je između manjinske organizacije i grada suradnja dobra, upravo i priredba Hrvatski kulturni dan s bogatim programom uklapa se u programe Festivala «Grad je naš», koji se odvija u gradu. Sljedio je predstavljanje povijesnog romana Lászla Gyócsia pod naslovom

Predsjednik Tibor Čuč pozdravlja goste; pokraj njega su Norbert Nadrai i pisac László Gyócsi (slijeva)

„Menekülő” (Bjeganac), u kojem se pisac pozabavio hrvatsko-mađarskim povijesnim vezama, životom grofa Istvána Jankovicsa i vezama obitelji Zrinskih. Zainteresirani su mogli kupiti knjigu na licu mjesta te im je pisac odmah i dedicao.

Kulturni je program priređen na rubu grada kod Lovačkoga kluba „Maistro”, na kojem je Mješoviti pjevački zbor „Duga” iz Kapošvara već u većem sastavu izveo raznovrsne hrvatske pjesme uz tamburašku pratnju, a Pjevački zbor Zajednice Mađara iz Daruvara predstavio se s mađarskim narodnim pjesama. Na kraju su oba zbora pronašli zajedničke pjesme koje su uz pratnju svirača u prijateljskom ozračju otpjevali i nastavili druženje uz večeru.

Na priredbi su pribivali i predstavnici Hrvatsko-mađarskog društva i Mađarske samouprave Zagrebačke županije, odnosno druge udruge Mađara iz Hrvatske. Inače kapošvarska Hrvatska manjinska samouprava lani u travnju potpisala je sporazum o međusobnoj suradnji s mađarskom samoupravom iz Zagreba, a jednako tako i Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva s

Hrvatsko-mađarskim društvom. Otada se članovi i predstavnici organizacija međusobno posjećuju na raznim priredbama, te razmjenjuju iskustva. Predstavnici dviju strana i ovaj put su se dogovorili za sljedeći susret.

Mješoviti pjevački zbor „Duga”

Mješoviti pjevački zbor „Duga” utemeljen je prije tri godine sa svega trinaest pjevača, otada je broj članova porastao na 27, čemu se raduje voditeljicu Marija Arato. Tamburaše vodi Josip Hajnali s bisernicom, uz njega sviraju Hendrik Hes na harmonici, Đula Horvat na bajsu, a Ferenc Kovač na gitari. Hrvatska manjinska samouprava podupire pjevački zbor, s njezinoj materijalnoj pomoći su za članove kupljene bluze, financiraju se neki putni troškovi, te se održavaju probe u prostorijama manjinske samouprave. Članovi su pripadnici raznih hrvatskih regija, stoga je pjevački zbor nazvan Dugom, pa je i njegov repertoar pjesama raspoređen tako. Pjevaju pomurske, podravske, gradišćanske, dalmatinske i druge hrvatske pjesme. U učenju pjesama pomaže bračni par Tadić. Mnogi u zboru ne govore hrvatski jezik, ali tekstove pjesama vrlo dobro nauče, mnogi od njih su pohađali tečaj hrvatskoga jezika za početnike, ali sada bi to od jeseni voljeli nastaviti. Članovi su vrlo sretni kad ih pozivaju na razne nastupe, tijekom ljeta nastupali su u Patalu na Festivalu riže, bili su na privremenom otvaranju graničnog prijelaza Legrad-Tiluš, što im je bio poseban doživljaj jer na hrvatskoj strani Drave vrlo su ih srdačno primili i tamo zajedno pjevali hrvatske pjesme. Nastupili su u Keresturu na Festivalu kre Mure, a pjevački zbor iz Daruvara također je zamolio da nazoče na nekoj njihovoj priredbi.

Pjevački zbor Duga zajedno pjeva sa zborom iz Daruvara

Dolnjak u Baji

Berbena zabava u Kinizsievu vrtiću

Kako nas je obavijestila odgojiteljica Danica Pejin, 13. listopada u Kinizsievu vrtiću na bajsom Dolnjaku priređena je već tradicionalna berbena zabava, koja je ove godine prvi put održana poslenim danom. Članovi velike skupine prikazali su prigodni kulturni program. Odjeveni u izvornu bunjevačku (hrvatsku) i mađarsku nošnju izveli su narodne plesove, pjesme, zabavljali se uz jelo i piće, uz pozive odraslima. Hrvatske narodne plesove izveli su u pratnji harmonikaša Jakaba Tiszaia, voditelja bajskog orkestra „Čabar“, a bilo je još raznih dječjih igara, priča i berbenog igrokaza. Pošto se razvilo dobro raspoloženje, na ples su pozvali roditelje, djecu male i srednje skupine, a za živu glazbu pobrinuo se László Bada. Dječici se za osvježenje

nudilo voće, a za odrasle je bilo i kušanja vina. Djecu su za program pripremile odgojiteljice Danica Pejin na hrvatskom, a gđa Đurkić na mađarskom jeziku.

S. B.

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fifehaza

„Figo uči čitati”

Izdavačka kuća Profil International osvojila je na Frankfurtskom sajmu knjiga zlatnu nagradu u kategoriji obrazovnih izdanja za predškolski odgoj za izdanje „Figo uči čitati”.

Obrazovnom kompletu radnih materijala autorice Vesne Jelušić „Figo uči čitati”, namijenjenu predškolskoj dobi, nagradu je dodijelilo natječajno povjerenstvo u kojem su Europsko udruženje izdavača udžbenika (EEPG), Međunarodna organizacija za istraživanje udžbenika i obrazovnih materijala (IARTEM) i Frankfurtski sajam knjiga. Isti je nakladnik 2010. dobio srebrnu nagradu za najbolji europski udžbenik.

Osim za »Figo uči čitati«, Profil je u Frankfurtu za udžbenik hrvatskoga jezika za treći razred osnovne škole „Priča o jeziku 3” autorica Vesne Budinski, Gordane Ivančić, Martine Diković i Martine Kolar dobio Merit Award.

Radni listovi „Figo uči čitati” omogućuju razvijanje predčitačkih vještina govorenja i slušanja te pridonose razvoju sposobnosti čitanja. Veličina radnih listova prilagođena je grafomotoričkim sposobnostima djece predškolske dobi. Obiluju aktivnostima s bogatim likovnim sadržajima i potiču dijete na aktivno usvajanje jezika u saobraćaju s vršnjacima i odraslima.

Kako čitati s Figom knjižica je uputa i prijedloga za odgajatelje, roditelje i sve ostale koji će sudjelovati u aktivnostima s radnih listova „Figo uči čitati”. Za rješavanje svakoga zadatka na radnim listovima dana je jasna uputa, cilj i pojašnjenje aktivnosti. Knjižica donosi i prijedloge dodatnih aktivnosti za uvježbavanje predčitačkih vještina koje dijete može raditi u vrtiću ili kod kuće.

Multimedijalni CD „Figo uči čitati” sadrži zvučnu čitanku, glazbene primjere i raznovrsne jezične igre. Dijete će kroz igru i zabavu jednostavno i lako uvježbavati predčitačke vještine, usvajati govorne vrednote jezika i proširivati rječnik, a slušanjem i pjevanjem pjesmica razvijat će glazbeno pamćenje, opseg i gibljivost glasa te osjećaj za ritam.

Dvanaesta Hrvatska manjinska samouprava Željezne županije je utemeljena lani u Turnu s 36 registriranih Hrvatov u tom ugarskom selu. U međuvremenu tamo je jur organizirana hrvatska božićna svetačnost, jezični tečaj, a 25. septembra, za nedilju, prvi put smo dostali pozivnicu na Hrvatski dan. – *Mi nismo imali misece za priredjenje ove svetačnosti, mi smo ovo skupaspravili za dva taje-dne* – kaže rođeni Četarac, Tamaš Ostrošić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Turnu. Njemu su na pomoć Gabor Horvat i Marijana Suklič-Nemet, treća zastupnica Elvira Benčić-Horvat se je otpovala funkcije iz nepoznatoga razloga na početku ljeta. – *Mi si zato nismo volju izgubili, stalno razmi-*

Prvi Hrvatski dan u Turnu

Hrvatska manjinska samouprava Turna. Sliva Marijana Suklič-Nemet, Gabor Horvat i Tamaš Ostrošić

šljamo što bi još mogli napraviti, ali teško je kad nimamo ni jednu prostoriju kade bi se mogli redovno najti, a ni potporu ne dobijemo od lokalne samouprave. Polag toga moramo i to reći da nas seoski načelnik podupira u naši zamisli i plani – objašnjava nam turansku stvarnost prvi Hrvat u ovom selu, i još dodaje, vjerojatno bi bilo registrirano i već Hrvatov, kad nekoliko njih ne bi bilo zatajilo

Nardanski tamburaši pred nastupom

Malim i odrasćenim je bilo jednako veselo

HKD Četarci u Dolnjopuljanskom kolu

svoju pripadnost. Vjerojatno i ti potajni Hrvati su bili nazočni na ovom svečevanju, koje je priredjeno na dvoru Kulturnoga centra, pred mnoštvo ljudi iz okolišnih hrvatskih sel i brojnih Hrvatov iz Austrije. Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije pohvalio je djelatnost mjesnoga hrvatskoga tijela, dokle je načelnik Turna, György Kovács istaknuo, kako je i sam veselo i zadovoljan da more prvom prilikom u vlašćem selu otvoriti Hrvatski dan i pozdraviti brojne goste. U ime mjesnih Hrvatov je Tamaš Ostrošić svim pomoćnikom zahvalio marljivo djelo i trud oko ovoga velikoga dana u seoskoj povijesti, zaželevi svim ugodnu zabavu. Pri kulturnom programu su

Čuda ljudi je došlo na prvo hrvatsko svečevanje

nastupali tamburaški sastav Narde, pod peljanjem Rajmunda Filipovića i Andraša Kovača, ugarski ženski zbor Turna koji je dan prlje proslavio 15. obljetnicu osnutka, HKD Četarci, tamburaški sastav Židanci na čelu s Petrom Hutterom i mišani jačkarni zbor Djurdjice iz Sambotela, s dirigenticom Evom Szerdahelyi. Za skupnom jačkom svih tamburašev, jačkarov i tančošev, raspoloženo društvo je pogošćeno, a hrvatska fešta je nastavljena uz petrovski Timar duo, sve do ponoći.

-Tiho-

„Djurdjice“ pred nastupom

Židanci na pozornici

Delegacija iz Kiseljaka u Koljnofu

*Dvi učiteljice tajedan dan
u koljnofskoj školi i čuvarnici*

*Delegacija iz Kiseljaka na gradišćanskom sajmu,
uz ostalo s načelnici ter dvimi mladimi učiteljicami,
ke su u prvoj smjeni potpomagale djelo
u koljnofskoj školi i čuvarnici*

Prvi je oktobarski vikend delegacija iz Kiseljaka (Bosna i Hercegovina) boravila u Koljnofu, a ne moru se ni najmanje žaliti, pokidob im je bio opet prebogati program, kojega su im pripravili domaćini. Pred gradišćanskim sajmom su bili „na djelatnoj akciji“ u Gorici, kade su se malo upoznali s fazami trgadbe. Jedan cijeli red grozja je ostavljen njim da malo se nauču ruke na šikanu tehniku, a tamburaši Štrabanci su dali muzički okvir ovoj zanimljivoj zabavi. Kako smo obaviješćeni prik školske direktorice Agice Sarközi, dvi mlade učiteljice iz Kiseljaka, Nikolina Dilić ter Nikica Pekić su tajedan dan dugo pomagale u nastavi hrvatskoga jezika. Od 3. do 7. oktobra su hrvatske ure držale učenikom od 1. do 6. razreda, a jako su bile zadovoljne i aktivitetom i znanjem školarov u niži razredi. Petak su cijeli dan vježbale s predškolskom dicom u čuvarnici. Prekratko vrime je zapravo onemogućilo da se bolje upoznaju s djelovanjem u školi, a i u čuvarnici, a kasnije u Gradišće će dospiti i druga smjena pedagogov iz Bosne i Hercegovine, ka će sve skupa dva tajedne ostati i pomagati školsko djelovanje. Boravak učiteljic u potpunosti financira mjesna Hrvatska manjinska samouprava.

-Tiho-

KRIŽEVCI – Povijesno društvo Križevci objavilo je dvanaesti broj časopisa Cris. Novi broj sadrži studije od hrvatskih i mađarskih povjesničara i iz Pečuha: dr. Tamása Fedelesa, dr. Szabolcsa Varge i Đure Frankovića. Ovaj potonji piše o kultu mađarskih svetaca Sv. Stjepana i Sv. Ladislava u tradiciji Hrvata u Mađarskoj, koji je osobito očuvan u gradišćanskim i pomurskim Hrvata. Povijesno društvo Križevci, u nekadašnjem glavnom gradu Hrvatske, u rujnu održat će svoj idući međunarodni skup na koji su dobili poziv prof. Varga i prof. Franković, a tematika je: Obitelj Makar. Barun Ivan Makar, pukovnik, bio je jedan od hrabrih osloboditelja grada Pečuha u rujnu 1686. godine od osmanlijske vlasti, koji je za viteško držanje (jednako kao i njegovi potomci) dobio doživotni barunat. Njegov potomak Ivan Makar dao je utemeljiti prvu hrvatsku školu u Pečuhu, tzv. Ilirsku školu, koja je djelovala od 1722. do njezina ukinuća 1792, naime tada se osjeća prvi val asimilacijskih nastojanja u Ugarskoj.

Hodočašće u Međugorje

Lukoviški HMS na natječaju za hodočašće u Međugorje dobio je 260.000 Ft, mjesna je samouprava tu svotu dopunila sa 130.000 Ft. Iz te svote, uz doprinos hodočasnika, od 9. do 12. rujna hodočastili smo u Međugorju, na mjestu ukazivanja Gospe Kraljice Mira.

Broj hodočasnika bio je 42 + 2 osobe. Sastav je hodočasnika bio veoma šarolik, što me je kao voditelju jako zabrinjavalo. No, vjerujući u milost Boga svemogućega, s velikim samopouzdanjem i očekivanjem smo krenuli na put.

Hodočašće je umnogome nadmašilo moja očekivanja. Ovo je bila jedna prava zajednica, složna i suglasna, međusobno se pomažući na tome nimalo laganom putu.

Bijaše mjesec rujna, a preživjeli smo prave ljetne dane. Dugačak put nam je olakšala rijeka Neretva te njezina prekrasna dolina i prekrasne planine. Za cijelog smo puta molili Sv. krunicu i pjevali svete pjesme. Svatko je bio veseo, u stankama smo se šalili, pa nam put i nije bio toliko dugačak.

Stigavši u Međugorje, odmah smo krenuli na mali brijeg (Podbrdo) moleći Sv. krunicu i pjevajući svete pjesme, jer svi smo imali što zahvaliti Gospi da nam bude u pomoći kod Boga svemogućega.

Poslije ukusne večere domaćina, okrijepljeno smo nazočili zajedničkoj molitvi Sv. krunice i misli na hrvatskom jeziku. Nakon kratkog spavanja, rano ujutro je grupa krenula na veliku planinu (Križevac). Hodočasnici su s velikom pobožnošću išli po križnom putu, s mnogim molitvama i sv. pjesmama. Poslije podne smo ponovno bili na više sv. misi, na molitvi Sv. krunice i s velikim zanosom na klanjanju pred Presvetim oltarskim sakramentom. Treći dan, s teškim srcem, nakon jedne zajedničke sv. mise oprostili smo se od Međugorja i otputovali u Dubrovnik da pogledamo taj čudesni grad s prekrasnim crkvama, gdje smo opet bili na sv. misi. Poslije upoznavanja toga divnoga grada i kupanja, sa smirenim dušama smo se vratili svojim kućama i svakodnevici. No Međugorje je u nama ostavilo duboke utiske. Hodočasnici su tijekom dugih dana govorili o doživljajima, duševnoj smirenosti, složnosti, nadi da ponovno mogu ići u Međugorje hodočastiti.

Zahvaljujem hodočasticima za neizrecivo strpljenje i slogu. Jako sam vesela što sam s takvim ljudima imala mogućnosti hodočastiti u Međugorju.

Hvala Bogu svemogućemu za tu milost.

Ruža Bunjevac

Vesela večer u Lukovišću

Na poziv lukoviškog HMS-a Hrvatsko kazalište iz Pečuha 23. rujna 2011. godine veselim komadom Albin bircuz razveselilo je lukoviške gledatelje, koji su beskrajnim pljeskom zahvalili to nezaboravno veče.

Lukoviški HMS i zajednica umirovljenika drage goste iz Pečuha pogostila je večerom, koja je protekla u obiteljskom ozračju i velikom veselju.

Osim gostiju, na večeri su bili članovi zajednice umirovljenika, lukoviški i potonjski načelnik, predsjednik Ciganske manjinske samouprave i još mnogi uzvanici, pridonoseći time složnosti i zajedništvu ljudi što žive u Podravini.

Ruža Bunjevac

Jesenska šetnja kroz „hrvatske“ škole u Mađarskoj

Već se dobro zahuktala nova školska 2011/2012. godina te nam se polako približavaju i prvi školski praznici, jesenski. Jedna od najvažnijih karika u lancu očuvanja nacionalne svijesti i jezika Hrvata u Mađarskoj jest škola u kojoj se uči hrvatski jezik i izgrađuje nacionalna samobitnost. Hrvati u Mađarskoj danas imaju sedam dvojezičnih osnovnih škola od kojih se tri izdvajaju od ostalih. To su: Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu, Hrvatski, vrtić osnovna škola, gimnazija i učenički dom u Pečuhu te Hrvatski vrtić osnovna škola, gimnazija i učenički dom u Budimpešti. U ova tri školska središta idealni su uvjeti za provedbu dvojezičnosti (nastavni kadar, prostori, učenički dom), pa bi se moglo početi razmišljati i o jednojezičnom modelu jer zakonski okviri postoje, tek o nama ovisi koliko ih želimo primijeniti. Uz ove tri spomenute školske ustanove dvojezična nastava provodi se u martinačkoj, koljnofskoj, petrovoselskoj i bizonjskoj osnovnoj školi. Zanimljivo je ovdje kazati kako iz ovih četiriju škola doista mali broj učenika nastavlja srednjoškolsko školovanje u hrvatskim gimnazijama, pečuškoj ili budimpeštanskoj. Uza spomenute, u Mađarskoj ima još četrdesetak škola u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika kao predmeta ili u satnici za strani jezik ili je učenje organizirano u obliku kružoka. U prilogu Hrvatskoga glasnika, Školska godina 2011/2012. i hrvatsko školstvo u Mađarskoj, ovoga tjedna (III dio) vodimo vas u škole u Baranjskoj i Šomođskoj županiji u kojima se u nekom vidu održava nastava hrvatskoga jezika i književnosti (dvojezična, predmetna, hrvatskog kao stranog jezika, u obliku kružoka) te upoznajemo sa stanjem nastave hrvatskoga jezika, uvjetima i modelima izgradnje nacionalne samosvijesti i s brojem učenika.

Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža“

Najveća (s najviše učenika) školska ustanova Hrvata u Mađarskoj jest Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krleže u Pečuhu, koja u školskoj godini 2011/2012. broji 388 polaznika. Na njezinu je čelu Gabor Györfvári. Vrtić sada pohađa 62 djeteta, a u tijeku je popunjavanje njihova broja s konačnim brojem 67. Zbog velikog broja prijavljenih mnogi nisu u mogućnosti upisati se u vrtić. Školsku ustanovu, osnovnu školu i gimnaziju, pohađa 327 učenika od čega u nižim razredima ima 103, višim razredima 83, a u gimnaziji 141 učenik. U učeničkom domu stanuje 67 učenika. Učenici se prijavljuju iz svih krajeva Mađarske, ali većinom iz triju županija: Baranjske, Bačko-kiškunske, i Šomođske. U najnovije vrijeme i iz Zalske.

Prvi razred osnovne škole sada pohađa tri-deset, učenika s njima radi učiteljica Eva Daskalov, a u popodnevnom boravku, obvezatnom za sve učenike, nastavnica Rita Ronta Laić. U osmom razredu ima 17, u nultom 13, u 9A 21, u 9B 16 i 24 učenika u 12 razredu. Od prošle školske godine pokrenuti su usporedni gimnazijski razredi. Tako se na svakom godištu uspio povećati broj djece za desetak učenika. Broj učenika u nultom razredu stalno se povećavao, pa je praktičnije bilo raditi u istovrsnim skupinama temeljenim na znanju jezika.

Osmaži iz „Krlže“ s učenicima dvojezičnih škola i s onima s boljim poznavanjem jezika idu u „snažniji“ jezični razred, ali se učinak obaju razreda mora izjednačiti do početka 11. razreda. Svi učenici 12. razreda, maturanti, nastavljaju školovanje na fakultetima ili u visokoškolskim ustanovama. Izmjena zakona o školstvu ne formulira posebno kako će se financirati manjinske ustanove koje bi preuzele manjinske samouprave, dapače postojeći ugovori s manjinskim samoupravama bit će ukinuti do 2013. te će se sklapati novi ugovori o financiranju tih škola. U prijelaznom razdoblju, što je i razlog zastoja radnji oko preuzimanja pečuške hrvatske škole sa strane HDS-a.

Naime još prošle godine pečuška Gradska samouprava bila je pokretač predaje škole na uzdržavanje HDS-u. HDS je potaknuo i dobio odobrenje nadležnog ministarstva, ali odonda narečena samouprava se ne javlja i nema nikakvih odgovora. HDS i Ministarstvo odra-

dili su svoje. Ministarstvo je odgovorilo pozitivno na zahtjev HDS-a glede preuzimanja škole. Ministarstvo je dalo dozvolu da od 1. srpnja 2012. škola bi mogla prijeći u uzdržavanje HDS-a. Kako bi to bilo moguće, do ožujka 2012. trebalo bi dobiti dozvolu od Vladina ureda. Rokovi se približavaju! Sve se može riješiti za dva-tri tjedna, ali smo već trebali započeti pregovore, kaže ravnatelj Gabor Györfvári. HDS želi potpuno preuzeti i zgradu i djelatnike, ali to će biti tema tek mogućih (kako zasada izgleda ne tako skorih) pregovora.

Njeguju se već više desetljeća prijateljske veze s Osnovnom školom Vijenac iz Osijeka,

IV. Gimnazijom iz Zagreba i Osnovnom školom Miroslava Krleže na zagrebačkom Kapitolu. Razmjene učenika, sudjelovanje nastavi, školskim i izvanškolskim aktivnostima. Organiziraju se dva jezična tabora: u pečuške gradskom odmaralištu u Balatonfenyvesu i u Omišlju, u odmaralištu grada Osijeka. U školi radi 38 pedagoga, svi su dvojezični, saobraćaju na hrvatskom jeziku. U nižim razredima nastava, osim mađarskog jezika, odvija se na hrvatskom jeziku. Hrvatski jezik i književnost, povijest, zemljopis ide na hrvatskom jeziku, tjelesni i likovni odgoj, matematika i fizika dijelom na hrvatskom jeziku...

Nastava hrvatskoga jezika u Baranjskoj županiji

NOVI MOHAČ

U Vrtiću i osnovnoj školi „Jenő Völgyesi” u Novom Mohaču, njemačkoj narodnosnoj školi koju pohađa 120 učenika, i u sklopu koje djeluje i vrtić koji pohađa četrdesetak djece, djeluje kružok hrvatskoga jezika, sada u dvije skupine; skupina učenika nižih razreda, njih petero, i skupina učenika viših razreda, njih troje. Dakle osmero učenika u dva sata tjedno uči osnove hrvatskoga jezika, kaže nam nastavnica Marija Kablar. Dodaje kaka je donedavno u školi djelovala i sekcija narodnoga plesa koju je vodila Katica Hoffman, jedan sat tjedno, ali njezinim nedavnim odlaskom iz škole zasada se traži rješenje. Zanimljivo je kako u vrtiću ima zanimanja na hrvatskom jeziku, to je hrvatski narodnosni vrtić, s djecom radi odgajateljica Judita Šamu koja s njima uči i narodni ples. Ravnateljica je škole Zsuzsanna Lebő Kész.

OLAS

U Olaskoj njemačkoj narodnosnoj i osnovnoj školi i vrtiću koju pohađaju djeca iz Belvara, Birjana, Ašađa (Hasságy), Šaroša i Olasa, njih 140, tek četvero učenika u obliku kružoka, jedan sat tjedno, s učiteljicom Evom Majstorović upoznaje se s hrvatskim jezikom. Uz njemački (pet sati tjedno) nudi se učenje engleskog i hrvatskog jezika. Ravnateljica je škole Teréz Borsodi.

BREME

Osnovna i Glazbena škola u Bremenu imala je dugu tradiciju narodnosnog obrazovanja na hrvatskom jeziku, djeca su dolazila iz obližnjega Kašada. Od ove, 2011/2012. školske godine nastava hrvatskoga jezika odvija se tek u osmom razredu.

Školu sada pohađa 196 učenika od kojih tek njih sedmero pohađa nastavu hrvatskoga materinskoga jezika u četiri sata tjedno. Sveukupan je to broj djece koja od 1. do 8. razreda uče hrvatski jezik, a kako saznajemo, to je posljednji naraštaj jer nema zanimanja za nastavu hrvatskoga jezika i već sedam godina nije pokrenuta nastava hrvatskoga materinskog jezika u prvim razredima. Sada u 1. razredu ima 17 učenika. Uz hrvatski materinski škola nudi i učenje njemačkog jezika u satnici za materinski jezik te učenje engleskoga kao stranoga jezika. Hrvatski jezik predaje Timea Horvat Takács, ravnateljica je škole Aranka Tekauer.

ŠELJIN

Vrtić, osnovna i umjetnička škola „Géza Kiss” u Šeljinu je osnovnoškolska ustanova koja održava dugogodišnje prijateljske veze s

Osnovnom školom Ivana Nepomuka Jemeršića u Grubišnom Polju. Školu sada pohađa 325 učenika, čemu treba pridodati i 44 učenika iz okružne škole u Ostrovu. Od spomenutoga broja učenika njih 118 uči hrvatski kao materinski jezik, po razredima od 11 do 20 učenika. Uz hrvatski, u školi svi učenici uče engleski kao strani jezik od 4. razreda, a uz rečeno škola nudi mogućnost učenja njemačkog jezika. Kako veli nastavnik hrvatskoga jezika Robert Ronta, hrvatski nije obvezatan za sve učenike, nego roditelji kada upisuju djecu u prvi razred osnovne škole, mogu birati učenje hrvatskoga u satnici za materinski jezik (4 sata tjedno) i onda se on uči tijekom osam godina. Ravnateljica je škole Zsuzsanna Orlovics. U 1. razredu 20 učenika s učiteljicom Marijom Hideg Papp i Katicom Kovačević Dudaš uče hrvatski jezik. Sada u 8. razredu hrvatski jezik uči 16 učenika s nastavnikom Robertom Rantom. Prošle godine nijedan učenik osmoga razreda nije nastavio srednjoškolsko školovanje u hrvatskim gimnazijama iako je do tada svake godine bilo učenika koji su se upisali u pečušku hrvatsku gimnaziju. U nastavi se upotrebljavaju udžbenici Anice Torjanac „Moj hrvatski”, a u višim razredima Janje Živković-Mandić „Horvát nyelv alapfokon”. Škola nudi mogućnost učenja tambure, o čemu se brine glazbeni pedagog Tibor Kedves iz Starina. Nažalost, od ove godine nema narodnoga plesa jer još nije nađena zamjena. Redoviti su uzajamni posjeti i razmjene učenika sa školom iz Grubišnoga Polja. Učenici iz godine u godinu sudjeluju hrvatskomu jezičnom taboru koji se u organizaciji Hrvatske državne samouprave održava u „Zavičaju”, kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu.

HARKANJ

U Osnovnoj, glazbenoj školi i gimnaziji „Pál Kitaibel” od 1989. godine odvija se nastava hrvatskoga jezika kao predmeta u satnici za materinski jezik. Zasluga je to u prvom redu tamošnjih hrvatskih pedagoginja i vodstva škole koje podupire nastavu jezika. Sada školu pohađa 430 učenika, od kojih njih 56 uči hrvatski kao materinski jezik. Uz učenje hrvatskoga jezika u školi se uči njemački i engleski jezik. Ravnatelj je škole Levente József Kiss.

Škola njeguje izvrsne veze s prijateljskom školom „Ivana Brlić-Mažuranić” u Orahovici, od 1987. godine, a sada zajednički ostvaruju IPA projekt „Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i sport”, što se sastoji od izleta i međusobnih posjeta uz raznoliku tematiku. Tako će učenici tijekom cijele školske godine skupa upoznavati krajeve u kojima žive, njihovu povijest, zajedno će prikazati svoja glazbena, likovna i druga umijeća te se ogleđati u više vrsta športova. Kako nam kaže Đurđa Geošić Radasnai, koja predaje hrvatski jezik uza Žužu Gregeš, od ove školske godine nastava hrvatskoga jezika odvija se od 2. do 8. razreda. Od drugoga se razreda uz mađarski počinju učiti drugi jezici, tako i hrvatski. U 8. razredu šestero učenika pohađaju nastavu hrvatskoga materinskog jezika, s njima radi Đurđa Geošić Radasnai. Svake se godine u školi organizira natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku te jednodnevni dječji ljetni tabor hrvatskoga jezika u Selcu, te međusobni posjeti učenika iz Orahovice i Harkanja. Lani je četvero učenika nastavilo svoje školovanje u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležu u Pečuhu. U nastavi se koriste udžbenicima Jolanke Tišler i Anice Torjanac.

SALANTA

Vrtić i osnovnu školu pečuske mikroregije u Salanti pohađa 171 učenik, od njih 70 učenika pohađa nastavu hrvatskoga u satnici za materinski jezik. Uz učenje hrvatskoga kao materinskog jezika, u školi se uči njemački jezik u satnici za strani jezik, a nudi se i učenje engleskog jezika u obliku kružoka. Dugogodišnja je ravnateljica škole gđa Balogh. U prvom razredu deset učenika pohađa nastavu hrvatskoga jezika, s njima radi nastavnica Eva Adam Bedić. U osmom razredu troje pohađaju nastavu hrvatskoga jezika, s njima radi nastavnica Kata Suljović. Škola održava prijateljske veze s Osnovnom

školom u Bošnjacima. Nastava hrvatskoga jezika izvodi se pomoću ovih udžbenika: Anica Torjanac „Moj hrvatski“, Janja Živković „Horvát nyelv alapfokon“. Prošle godine nijedno dijete nije nastavilo srednjoškolsko školovanje u hrvatskim gimnazijama (pečuskoj, budimpeštanskoj).

Svake se godine s potporom Hrvatske samouprave priređuje natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku, a Hrvatska samouprava pomaže i pri kupnji udžbenika. Djeca i roditelji koriste se mogućnošću boravka u hrvatskome jezičnom taboru u vlašićkom „Zavičaju“, mnogi su učenici članovi mjesnog KUD-a „Marica“, gdje sviraju, plešu i pjevaju.

jedan je nastavio svoje srednjoškolsko obrazovanje u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležje. Hrvatski jeziku u višim razredima predaju Ljubica Kollár Vuković i Marta Ronta Horvat. Svi djelatnici škole govore hrvatski jezik. U školi djeluju dramska sekcija i pjevački zbor, a svake godine škola priređuje županijsko Natjecanje u kazivanju stihova „Josip Gujaš Đuretin“ te Dane kruha. Od 1996. godine u školi se priređuje Tjedan hrvatskoga jezika, u listopadu. Suradnja s osnovnom školom u Hercegovcu započela je 1997. godine i otada traje; vrijedna je pomoć školi predaja iskustava pedagoga iz hercegovčke škole, metodičkih pomagala i savjeta, knjiga i pomoćne literature, a iskustva se stječu i posjetom oglednim satima te pokušajima usvajanja viđenih projekta u odgoj i obrazovanje naših učenika. Zajedničke metodičke radionice obogaćuju obje škole, jednako kao i druženja djece na polju športa i kulturnom polju.

MOHAČ

Nekadašnja duga tradicija dvojezične nastave hrvatskoga jezika u Mohaču prekinuta je. Nakon desetak godina, 2010/2011. školske godine ondje je opet pokrenuta nastava hrvatskoga jezika kada je u Széchenyievoj osnovnoj školi upisano 16 prvašića, od kojih je ostalo 15. Od nove, 2011/2012. školske godine hrvatski kao predmet upisalo je 15 prvašića, što znači da hrvatski jezik u 1. i 2. razredu sada uči 30 učenika. Kako nam uz ostalo ukratko reče nastavnica hrvatskoga jezika Anka Brozovac, hrvatski se u razrednoj nastavi podučava tjedno pet sati, od toga četiri sata u prijedpodnevnoj nastavi, a jedan sat u popodnevnom terminu. U pokretanju i održavanju nastave hrvatskoga jezika otpočetak pomažu Stipan Filaković, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, Đuro Jakšić, predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca, i Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Škola (kao i sve mohačke škole u uzdržavanju gradske samouprave) djeluje u okviru regionalnog udruženja čija je ravnateljica gđa Miskolczi.

Salantski učenici prvog razreda koji uče hrvatski s nastavnicom Evom Adam Bedić: Luca Víg, Gizella Orsós, Zsanett Sipkóczki, Péter Fridrich, Imre Víg, Laura Tálósi, Cintia Polyik, Lilla Raics, Tamara Epresi, Emir Memović

Dvojezični hrvatski vrtić, osnovna škola i popodnevni boravak Martinci

Martinački Vrtić i osnovna škola, koja nudi mogućnost popodnevnog boravka u školi, jedna je od sedam hrvatskih dvojezičnih škola u Mađarskoj. Dvojezična se nastava odvija u svim razredima, od 1. do 8. Ove školske godine nastavu pohađa sedamdeset učenika. Vrtić pohađa 19 djece. U prvi razred upisano je osam učenika, s njima je učiteljica Tünde Kovačević Kövesfalvi. U školi je zaposleno jedanaest pedagoga, reče za Hrvatski glasnik ravnateljica škole Ruža Hideg.

Udržavatelj škole, mjesna samouprava, putem natječaja dobila je pet milijuna forinti za obnovu škole (izolacija, sanitarni blokovi, parketiranje, lakiranje, promjena vanjskih prozora i vrata...). Škola već godinama održava prijateljske veze sa školom u Hercegovcu. Razmjene učenika su redovite. Osmi razred pohađa deset učenika. Prošle školske godine pohađalo ga je 14 učenika. Od njih

STARIN

U sklopu EU projekta „Inteligentna škola“ Mjesna samouprava, uzdržavatelj starinske osnovne škole, natječajem je ostvarila 1,8 milijuna forinti. Sredstva će biti uložena u osuvremenjivanje i nabavu informatičkih sredstava. Od nove, 2011/12. školske godine starinsku školu pohađa 71 učenik, svi pohađaju nastavu hrvatskoga materinskog jezika. Oni u četiri sata tjedno uče hrvatski jezik s nastavnice Ružicom Kedves i Tiborom Kedvesem.

Uz hrvatski jezik u školi se uči engleski u satnici stranog jezika. U školi djeluje Tamburaški orkestar Biseri Drave koji vježbaju u satnici od jednoga sata tjedno s nastavnikom Tiborom Kedvesem, a ples predaje Robert Trixler. Napomenimo kako je Tibor Kedves za potrebe učenja hrvatskoga jezika sam napravio zanimljive softvere kojima se djeca iz starinske škole rado koriste, a nastavnik radi na izradbi daljnjih interaktivnih materijala.

Ravnateljica je škole gđa Csizmadia. Sada u prvom razredu devetero učenika pohađa

nastavu hrvatskoga jezika, s njima radi Ružica Kedves, u osmom razredu ima šestoro učenika.

Osnovna škola nema prijateljsku školu u Hrvatskoj, prošle godine nijedno dijete nije nastavilo svoje školovanje u hrvatskim gimnazijama.

Učenici 1–4. r. uče iz udžbenika Anice Torjanac „Moj hrvatski“, učenici 5–6. r. iz udžbenika „Moj hrvatski“ Jolanke Tišler: a učenici 7–8. r. iz udžbenika Janje Živković-Mandić „Horvát nyelv alapfokon“.

MOHAČ – hrvatski jezik u srednjoškolskom obrazovanju

Gimnazija „Károly Kisfaludy“

U toj ustanovi 2011/2012. školske godine 24 učenika u tri nastavne skupine po osam učenika pohađaju nastavu hrvatskoga jezika u obliku fakultacije pa dva sata tjedno. S učenicima radi profesorica Marija Prakatur, koja iz godine u godinu postiže lijepe rezultate, a učenici bez teškoća polažu jezične državne ispite nižeg i srednjeg stupnja.

Srednja stru na škola „Miklós Radnóti“

Nekada je u programu ove ustanove za razrede policajaca i graničara bilo obvezatno učenje hrvatskoga jezika. Danas je to drugačije. Kako nam kaže profesorica Marija Prakatur iz 9-ih razreda nastavu hrvatskoga jezika pohađa 23 a, iz 10-ih šest, iz 11-ih četiri, iz 12-ih tri učenika. Radi se u dvije nastavne skupine; učenici 9–10. i 11–12. razreda. Hrvatski se jezik predaje u satnici za strani jezik, tri sata tjedno, a mnogi učenici polažu maturu iz hrvatskoga kao stranog jezika.

Nastava hrvatskoga jezika u šomođskoj županiji

LUKOVIŠĆE

Kada govorimo o hrvatskom školstvu u Šomođu, posrijedi je Osnovna hrvatska narodnosna škola u Lukovišću, i njezine ustanove. Školu pohađaju djeca iz četiri šomođska hrvatska naselja: Lukovišća, Novoga Sela, Brlobaša i Potonje. U sklopu škole djeluje i dječji vrtić u kojem se odvija odgoj i na hrvatskom jeziku. U Lukovišću se odvija uče-

nje hrvatskoga jezika kao predmeta, a uče ga svi polaznici škole. Njih je 2011/12. školske godine 76. Jedanaest naselja prije tri godine, u rujnu 2007. g., utemeljilo je zajedničku školsku udruhu, čiji je član i lukoviška škola. U njoj i vrtiću provodi se odgoj i nastava hrvatskoga jezika u predmetnoj nastavi uz učenje narodnoga plesa, pjesme i tamburice. Saznajemo kako je putem EU natječaja ovih dana dobiveno 95 milijuna forinti za obnovu

lukoviške škole. Škola također ostvaruje dva IPA projekta, jedan s Gradinom, drugi sa Suhopoljem. Hrvatski jezik predaju troje pedagoga Anica Popović Biczak, Biserka Brantner Kolarić i Tomislav Bunjevac. U osmom razredu ima 13 učenika, njima hrvatski jezik predaje njihova razrednica Anica Popović Biczak, a u prvom razredu ima 7 učenika, njima hrvatski jezik predaje Biserka Brantner Kolarić. Ravnateljica je škole Eleonóra Varga Kecskés. Uz hrvatsku školu nudi učenje njemačkog u satnici za strani jezik i engleskog jezika u okviru kružoka. Koriste se udžbenicima Jolanke Tišler „Moj hrvatski“, Janje Živković-Mandić „Horvát nyelv alapfokon“. Prošle godine nijedan učenik nije nastavio svoje školovanje u hrvatskim gimnazijama. U okviru umjetničke škole uči se i hrvatska narodna glazba i ples, s nastavnice Tiborom Kedvesem i Đurom Jerantom.

BARČA

Nastava hrvatskoga kao stranog jezika od prošle školske godine odvija se u Srednjoj školi i gimnaziji Dráva Völgye. U tri sata tjedno nastavu sada pohađa osam učenika drugoga (10.) razreda. Ove se godine nije uspio sakupiti broj od osama učenika, pa ona nije pokrenuta u prvom (9.) razredu. Hrvatski jezik predaje Melita Popović.

